תלמוד בבלי · אחרונים · קרן לדוד

קרן לדוד על סנהדרין

רבי דוד כהן־סקלי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרן לדוד על סנהדרין

רבי דוד כהן־סקלי

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרן-לדוד-על-סנהדרין/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף כא: 4
דף סב: 5
דף פט: 6

דף כא:

בש"ס. וכותב לו ס"ת לשמו. תנא ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו וכו' הלשון של ובלבד הוא קשה ההיתוך דהוה ליה לו' אע"פ שהניחו לו אבותיו ספר כותב לו ס"ת לשמו וכמו שנקט רבא בלשונו לקמיה שלשון בלבד בכל מקום בא למעט הדבר האמור ממשמעותו כמו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים אז אמרינן דשוין המרבה והממעיט וכהא דש"ע א"ח סי' תער"ב סעיף א' תפר"ח סעיף ב' תרצ"ו סעיף ח' וכהא שאמרו ובלבד שיקריב המתיר כמצותו וכיוצא המוזכרין בדברי רז"ל לאלפים ולרבבות אבל כאן שכבר נאמר במתני' שצריך לכתוב לו ס"ת משמעות כותב לשמו היינו שיהיה עשוי וכתוב לשמו מתחלת כתיבתו וא"כ מה שהניחו לו אבותיו אינו כתוב לשמו ולא נפיק ביה ידי חובתיה. וא"כ מאי ובלבד דקאמר מה בא למעט ממשמעות הראשון בשלמא אי הוה נקיט הכי אע"פ שהניחו וכו' בא לומר דתנא דמתני' נחית לזה. אבל ובלבד לא אתי שפיר. ונ"ל דה"ק כי מפני כי משמעות התנא דמתני' דקתני וכותב לו ספר תורה נשמו היינו אומרים שצריך לכתוב לו ספר תורה לשמו היינו כשיתמנה מלך צריך לכתוב לו לשם מלכותו. וא"כ הגם שכתב לו ס"ת בעודנו הדיוט אינו יוצא בזה עד שיכתוב לו ס"ת לאחר שיתמנה למלכות. להכי בא תנא דברייתא לומר שאינו כן ולא בא למעט אלא שלא יתנאה בשל אבותיו אבל אם הוא כבר כתב לו לשמו ספר תורה כשהיה הדיוט הגם שלא כתב כשהוא מלך יתנאה בו וק"ל:

וראיתי להרמב"ם ז"ל בפרק ג' מהלכות מלכים שכתב וז"ל בעת שישב המלך על כסא מלכותי כותב לו ס"ת לעצמו יתר על הספר שהניחו לו אבותיו וכו' אם לא הניחו לו אבותיו או שנאבד כותב שני ספרי תורות אחד מניחו בבית גנזיו שהוא מצווה בו ככל אחד מישראל והשני לא יזוז מלפניו וכו' שנאמר והיתה עמו וכו' ע"ש שדעתו ז"ל שאם הניחו לו אבותיו ס"ת אינו חייב לכתוב לו אלא ספר תורה אחד דוקא. עי' רבינו כסף משנה שם דלפי שיטת הרמב"ם נ"ל לפרש הא דקאמר ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו דה"ק הא דאמרינן שכותב לו ס"ת לשמו ולא סגי ליה בספר אבותיו היינו בזה שהוא מתנאה בו שהוא יוצא ונכנס עמו בזה הוא שלא יתנאה בשל אבותיו. אבל בזה שהוא מניחה בבית גנזיו שאינו מתנאה בה סגי ליה בהניחו לו אבותיו שנותנה בבית גנזיו ובאם לא הניחו לו אבותיו. מלך צריך לו ב'. אחת שמונחת לו בבית גנזיו כשאר אדם ואחת שהיא נכנסת ויוצאת עמו. והדיוט חייב דוקא באחת ועלתה לו והא דקאמר הש"ס לא צריכה לשתי תורות היינו אם לא הניחו לו אבותיו אז הוא צריך לכתוב שתי תורות

ודו"ק. אבל משמעות דועתה כתבו לכם משמע אתה ואביך הגם שאביך כתב ס"ת צריך לכתוב גם אתה ודו"ק:

דף סב:

בש"ס דאמר ר' יוחנן מאן דמתרגם לי חבית אליבא דחד תנא מובילנא מאניה בתריה לבי מסותא וכו' ע"ש. ראיתי מי שפירש דלמה נקט שירות זה ולא באופן אחר ועוד דלא מצינו בש"ס דקאמר הכי בכל דוכתא אלא ר' יוחנן וכהא דאיתא בערובין דף ז"ך ע"ב אמר ר' יוחנן מאן דמתרגם לי בבקר אליבא דבן בג בג. מובילנא מאניה אבתריה לבי מסותא וצריך טעם לזה להכי מפרש לה הכי משום דר' יוחנן היה לו חולי הנזילות ולא היה יכול להניח תפלין וכמו שפסק מר"ן בש"ע א"ח סי' ז"ך סעיף ה' ואמרינן בש"ס כתובות דף צ"ו ע"א כל המלאכות שעושה העבד לרבו תלמיד עושה לרב. חוץ מהתרת לו מנעל וכן לא יוביל ליה מאניה לבי באני שמפשיט לו כליו ומלבושיו ומתיר לו מנעליו. דשמא יאמרו עבד הוא. ואי מנח תפלין לית לן בה מפני שדברים אלו מיוחדים לעשות העבדים כגון שיולך אחריו כליו לבית המרחץ. וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל הלכות עבדים פרק ראשון הלכה ז' ע"ש אבל אי מנח תפלין תו ליכא למיחש להכי ולכן דוקא ר' יוחנן יאותה לו לומר דבר זה:

והנה לכאורה שלא יתכן פירוש זה שהרי מצינו בש"ס דיומא דף פ"ו ע"א דקאמר דעד היכן חלול ה' וכו' ר' יוחנן אמר כגון אנא אי מסגינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפלין משום חולשא ומאן דחזי ולא ידע וכו' ע"ש משמע דר' יוחנן היה מניחם. אלא שראיתי להרב ב"י בא"ח סי' ז"ך שהביא מש"ס שרבי יוחנן לא היה מניחם בסתווא ע"ש וא"כ צריכין לומר הא דקאמר ר' יוחנן בעצמו כגון אנא אי מסגינא ארבע אמות בלא תורה ותפילין היינו בקייטא קאמר שהרי מניחם שאפילו מי שיש לו נזילות מניחם בקייטא ואינו מזיקו ובזה יתיישב על דרך טוב הפירוש הנז' אלא שעדיין נראה שזה הפירוש קשה להולמו והוא שהרי מי שיש לו נזילות שאינו מניח תפילין היינו תפילין של ראש מפני הנזילות שבראשו אבל תפילין של יד צריך להניחם כמו שמדוקדק מלשון מר"ן וכן כתב מור"ם שם בסי' ז"ך בהדיא וסברא היא וא"כ הרי תפילין של יד עליו ולא חיישינן תו שיאמרו עבד ואין לומר מפני שתפילין של יד אינם נראים בעליל משום דכתיב לך לאות ולא לאחרים לאות ולהכי איכא למיחש שהרי עדיין כריכות שכורך על ידו ואשר על גב ידו ושלשה כריכות שבאצבע צרדא שהיא האמה שהוא גלוי לפני הכל מוכיחים עליו שהוא מניח תפי' ביד ור' יוחנן היה ודאי מניח ביד הגם כזר ברד שער קטב מניח

לארץ מיד ולכן נ"ל לומר שנקט שירות באלו שהם גרועים ומורים על עבדית שעובד העבד לאדון וקאמר מי שמפרש לי זה באמת הוא אדוני וראוי לכל שירות שבעולם שהוא באמת גדול ממני ואלופי ומיודעי נקרא שדבר גדול למדני ומפני שר' יוחנן הוא שהיה שכיח לפני בי באני מפני הנזילות שהיתה בו ועוד שמצינו שר' יוחנן היה עומד אשערי דטבילה כי הכי דליחזו ליה הנשים ולהוו להו בנים שפירי כוותיה . כדאמר בש"ס ומסתמא בית הטבילה היא סמוכה לבית המרחץ להכי הוא דיאות לו לומר דבר זה מובילנא מאניה לבי באני שרגלו שם עמדה במישור נתחדש באסרו חג פ"ו הועתק ט"ז טבת תרפ"ז בתוספת מרובה על העיקר:

דף פט:

ויהי אחר הדברים האלה אחר מאי ר' יוסי בן זמרא אמר אחר דבריו של שטן דכתיב ויגדל הילד וכו' אם אני אומר לו זבח את בנך לפני מיד זובחו מיד והאלהים נסה את אברהם וכו' ר' לוי אמר אחר דבריו של ישמעאל ליצחק וכו' אם אומר ליזבח עצמך לפני אני זובח מיד והאלהים נסה את אברהם נ"ל דר' לוי לא פליג אדרבי יוסי בן זמרא אלא שהוא מוסיף ואומר שחוץ מדבריו של שטן איכא דברים בגו דהיינו דבריו של ישמעאל ליצחק שאין אברהם יכול לעמוד בנסו אלא בהסכמת יצחק שהרי יצחק היה גדול והיה יכול לעכב על אביו משום הכי הוצרך לומר אחר דבריו נמי של ישמעאל ליצחק וכבר הסכים יצחק על זה אח"כ בא הקב"ה לאברהם בנסיונו ונ"ל הא דלא כתיב נסה את יצחק משום דיצחק כבר זה בפיו מעצמו ומרצונו הטוב בלי שים הכרח והיה ממתין על הדבר ואימר אימתי יבא דבר זה לידי ואקיימנו כמו שהיה ממתין לזה רבי עקיבא על אחד. ועוד שהוא מצד הגבורה ודאי יכול לאזור עצמו בגבורה ולאזור חיל נגד יצרו ולהתאכזר על עצמו אבל אברהם שהוא איש החסד ומדתו מדת חסד ורחמים שאינו יכול לעמוד על עצמו בזה שהוא כנגד מדתו להתאכזר על בנו ולכך ראוי להסתפק בו אם יכול לעמוד בנסיון כזה כמ"ש הנסה דבר אליך תלאה ורוצה לומר אליך שאתה איש החסד תלאה בזה שהוא כנגד מדתך מדת החסד ורחמים. ולכך והאלהים נסה את אברהם ולא את יצחק ועוד שאברהם היה בעל נסיונות שהרי נתנסה בעשר נסיונות לא כן יצחק לא היה בטל נסיונות שינסה אותו ולכך נסה את אברהם כתיב ולא את יצחק. ועי' בזוהר בפרשה הזו ע"ש.

תם מסכת סנהדרין